

Östra Ingelstads kyrka

55.5277, 14.0965

Östra Ingelstads kyrka är ursprungligen byggd under tidig medeltid, troligtvis vid mitten av 1100-talet, eller möjligen till och med något tidigare. Från denna tid finns de små rundbågiga fönster och portaler i norr och söder bevarade samt rester av ett brett västtorn. Det nuvarande tornet i norr är dock byggt senare.

En sägen från trakten berättar att kyrkan liksom byn fått sitt namn efter en kung Ingel, som ska ha levt och verkat under förhistorisk tid. Det som sägs vara hans grav markeras med en rest sten strax söder om Ingelstads gård. Drygt en kilometer nordväst om byn finns också den mytiske kung Gorms grav.

Strax väster om kyrkogården, där Ingelstads gård nu ligger låg ännu på 1600-talet ett stenhus kallat Kung Ingels hus som revs i mitten av 1700-talet.

Och troligtvis har kyrkan varit en huvudkyrka för trakten och tillsammans med gården bildat en viktig enhet. För de tidigaste skriftliga beläggen måste vi gå fram till början av 1400-talet. Liksom Smedstorps gård blev Ingelsta senare på 1600-talet ett så kallat Bornholmskt vederlagsgods. Det var de gods som Sverige fick i utbyte mot att Danmark fick behålla Bornholm efter freden i Roskilde.

Kyrkan har förändrat och byggts till.

Kyrkan bär en del nationalromantiska drag, exempelvis utformningen av porten och de högt sittande småspröjsade fönstren, en utformning som tillkom vid en restaurering i början av 1900-talet som leddes av domkyrkoarkitekten Theodor Wählin. Det hade funnits förslag på att riva kyrkan och bygga nytt, men detta lyckades Theodor Wählin avvärja.

Det Bylowska gravvalvet byggdes i början av 1600-talet, för att bli sista viloplats för länsmannen Jochum Bylow och dennes maka Else Grubbe liksom deras son Christian Bylow med dennes maka Anne Jacobsdatter Beck.

I kyrkan fick också den nye svenske ägaren till Ingelstad, överstelöjtnanten och bondeplågaren Christer Carlsson Lillienberg, sin grav. I slutet av 1700-talet togs dock de Bylowska kistorna bort med undantag för Christian Bylows och gravsattes på kyrkogården för att lämna plats för de jordiska kvarlevorna av den svenska ätten Gustafsschöld på Ingelstads gods.

Fragment av medeltida kalkmålningar finns bevarade och tillhör två eller möjligen tre olika perioder. Den äldsta perioden dateras till första hälften av 1200-talet och kan ha samma upphovsman som målningarna i Bjäresjö kyrka. Här synas bland annat figurmålningar möjligen föreställande profeterna samt Kain och Abel, och i triumfbågen en ängel, Agnus Dei och möjligen Adam och Eva.

Andra målningar dateras till sista delen av 1400-talet. I korvalvet framställs gestalter som tolkas som apostlarna, i korets västra vägg syns Kristus gravläggning och under korets norra fönster martyren Sankt Erasmus.

På motsatta södra sidan finns en framställning av en man som knäböjer vänd mot en gestalt, kanske Jungfru Maria eller ett helgon.

I långhuset finns fragment av målningar som bland annat visar motiven Sankt Göran och draken och yttersta domen.

Altaruppsatsen i renässansstil är uppförd 1618 och har i rundbågefälten målade vapen med inskriptionen I. B. och F.E.G. Initialer som står för Jochum Bylow och Fru Else Grubbe.

Även predikstolen i renässansstil är från 1600-talets början.

Dopfunten av sandsten dateras till 1100-talets slut eller tidigt 1200-tal och hör till en grupp funtar som kallar för Blentarpsgruppen.

I norra vapenhuset hänger en stor oljemålning på duk från 1500 eller 1600-talet föreställande korsfästelsen.

Orgeln tillverkades 1915 av Magnussons orgelbyggeri i Göteborg. Den omdisponerades 1973, och har en fasad som ritades av arkitekt Theodor Wählin.

Inne i kyrkan står den gamla lillklockan från 1775 gjuten av Andreas Wetterholtz.

Och i tornet hänger två klockor, en klocka också gjuten samma år av Andreas Wetterholtz och en klocka från 1949 gjuten av M & E Ohlsson i Ystad.

Källor:

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Webb: "Riddaren Iselgrim på Waller". Nr 3261. Kyrkoherde A Helgesson, Stehag. Lunds Universitets Folkminnesarkiv.

Pdf: "Maktens beläten - Stiftelsen Skånsk Framtid".

Pdf: "Ortsrapport Östra Ingelstad". Tomelilla kommun 2002. Bengt Alm.

Pdf: "Östra Ingelstads kyrka - Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning". Lunds stift/Regionmuseet Kristianstad
Kerstin Börjesson 2017.